

NOTAT

Oppdragsnummer eller spesiell referanse.

Gjelder:

Referat fra møte om
FELLES SELEKSJONSFORSØK
NORGE - USSR i 1989,
Murmansk, 24. - 25. april 1989

Underskrevet av: Bjørnar Isaksen
Roger B. Larsen

GÅR TIL

Orientering

Uttalelse

Behandling

Etter avtale

Steinar Olsen
Fiskeridirektøren

Avd.: Fangst

Dato: 8.5.1989

Til FTFI's adm.: 1 ekspl. for arkivering

BAKGRUNN

Med bakgrunn i protokoll fra den 16. sesjon i den blandete norsk-sovjetiske fiskerikommission høsten 1987, og et planleggingsmøte i Murmansk i mars 1988 (Valdemarsen, 1988) ble det i juni 1988 utført felles norsk-sovjetiske seleksjonsforsøk på Østbanken (Anon 1988a, Engås et al. 1988). Rapportene ble presentert under den 17. sesjon i den blandete norsk-sovjetiske fiskerikommission, og det viste seg da at forsøkene hadde gitt forskjellige resultater (Anon 1988b), mest sannsynlig p.g.a. ulikt forsøksopplegg. Det ble derfor protokollført at seleksjonsforsøkene må fortsette i 1989, og planlagt og utført slik at entydige resultater kan oppnås (Anon 1988c).

Det ble dessuten anført (Anon 1988c) at den sovjetiske part ønsket at det ble innført regulerings tiltak om tillatt bifangst av ueryngel i reketrålfisket. Forskere fra de to land vil samarbeide for å finne teknisk løsning på problemet.

I januar 1989 ble FTFI anmodet om å planlegge og utføre seleksjonsforsøkene med tørske- og reketrål, og undertegnede deltok derfor som medlemmer av den norske delegasjonen på møtet i Murmansk, 24. - 25. april 1989, hvor fellesforsøk Norge-Sovjet i 1989 ble diskutert.

ORIENTERING FRA ARBEIDSGRUPPEN "GEAR SELECTIVITY"

På grunn av et relativt kort møte (knappt to dager), ble det opprettet arbeidsgrupper straks etter at agendaen var godkjent.

Skjemaet brukes til rapportering fra reiser, møter, konferanser etc. etc. Omtal fortrinnsvis bare en sak på hvert skjema. Til påfølgende sider benyttes vanlig papir.

I arbeidsgruppen "Gear selectivity" deltok følgende:

- fra USSR: S. Lisovsky, PINRO
B. Berenboim, PINRO
L. Serebrov, PINRO
E. Samoilova, PINRO
- fra Norge: B. Isaksen, FTFI, Bergen
R. Larsen, NFH, Tromsø

Selesjon - torsketral

S. Lisovsky orienterte om de sovjetiske seleksjonsforsøkene i 1988, og kom med en sammenligning av de norsk/sovjetiske forsøkene anno 1977/78 og 1988, hvor det viser seg at seleksjon i "norsk" trålbruk er blitt mye dårligere de siste 10 årene, og konkluderte med at maskeviddene som er i bruk i de to landene i dag gir omlag samme fangstsammensetning m.h.t. størrelse.

Undertegnede ga en orientering om og en sammenligning av metodikk benyttet under fellesforsøkene i juni 1988, og hevdet at seleksjonsfaktorene oppnådd under forsøkene ombord i M/Tr "Anny Kræmer" på ingen måte er representativ for den norske trålerflåten (Isaksen, 1989). Trålposen som ble benyttet under forsøkene i 1988 er over dobbelt så vid som vanlige tvillingposer, og var laget ut fra forslag som ble framlagt fra russisk side under møtet i Murmansk 22. - 25. mars 1988 (Valdemarsen 1988). Fra norsk side ble det dessuten poengtert at det i framtiden var lite interessant å foreta seleksjonsforsøk med posekonstruksjoner som ikke var representative for de nasjonale trålfiskeriene, noe som russerne forøvrig var enig i. Det ble derfor ingen videre diskusjon om hvilke maskevidder som eventuelt korresponderte med hverandre.

Arbeidsgruppen konsentrerte seg deretter om metodikk for seleksjonsforsøk, og følgende tre metoder ble diskutert:

- 1) ICES-topcover (dekknett kun på overpanel)
- 2) USSR-bagtype (helt dekknett)
- 3) "Trouser-trawl" (tvillingposer, norsk forslag)

1. Det var bred enighet om at ICES-topcover gir "maskeeffekt", d.v.s. at dekknettet hindrer endel småfisk i å slippe ut fra trålposen, og dermed gir en altfor lav seleksjonsfaktor (SF). Metoden ble derfor fra begge parter betegnet som lite interessant, og egentlig uegnet for framtidige forsøk.

2. Den USSR-spesifiserte dekknettmetoden med forhold mellom vidde dekknett og vidde pose på minst 2,5 ble ansett som mer interessant, og ble adoptert som en av metodene som kunne komme på tale under framtidige seleksjonsforsøk. Angående rigging av pose og dekknett kom en fram til følgende: Forhold mellom dekknett og trålpose (nasjonal) skal være 2,6, og rekke ca. 5 m bak forbi selve trålposen. Dekknettet skal festes 4 m fram på forlengelsen. Skjæringen på forlengelsen skal være den samme, og med utgangspunkt i det som ble benyttet av russerne.

3. Tvillingposer benyttes i svært liten grad av sovjetiske trålere, og forsøksopplegg og rigging ble forklart fra norsk side. Rigging av poser skal foretas som under ordinært fiske, med beskyttelsesmatter/skinn og eventuelt rundstropper. Som indre dekknett i en av posene benyttes småmasket pose med en vidde på dekknettet som er ca. 10% større enn posens vidde. For å forhindre at småfisk går ut av dekknettet, bør dette være ca. 1,5 m lengre enn selve trålposen, og overknyttet med tynn tråd. Forlengelsen skal deles med et vertikalt nett langs midten, og rekke ca. 10 m foran posene. Skjæringen på forlengelsen skal være omlag som i norske tråler.

Fra norsk side ble det orientert om allerede eksisterende bevilgninger til videre seleksjonsforsøk, og partene kom fram til at månedskiftet august/september kunne være passende tidspunkt, med en mer detaljert angivelse av tidspunkt i begynnelsen av august.

Forsøkene skal utføres med 135 mm trålposer, samt 60 mm dekknett, og metode 2 og 3 skal brukes. Angående fartøye ble det antydnet trålere med ca. 2000-2200 HK. Tauefarten skal være ca. 3,5 knop, og tauetiden heller 2 timer, alt etter fangstraten. Under forsøkene som ble antydnet å vare i 8-10 døgn, skal det være gjensidig utveksling av observatører ombord i fiskefartøyene (Ref. item 8, Anon 1989).

Selektiv reke-trål

Under andre del av møtet med forskere fra PINKO ble det fra norsk side gitt en oversikt over det arbeidet som har vært utført og fortsatt utføres for å redusere bifangst av fisk i reke-trål (Larsen 1989). Det ble således nøye redegjort for prinsipper og virkemåte for HH-skillenett, vertikale sidesorteringsnett og trakt-sortering, sammen med en oppsummering av resultater for de forskjellige anordninger. Det ble dessuten gitt en kort orientering om den siste varianten av "skillenett" som det er startet utprøving av, den såkalte "Nordmørsriste".

Under møtet var det en hyggelig og åpen atmosfære, og våre russiske kollegaer var svært takknemlig for "Trålfilmen" med undervanns videoopptak av bl.a. de forskjellige sorteringsanordninger for rekestrål. Russerne har jo selv en bemannet undervannsfarkøtt, "Thetis", som har vært mye benyttet til studier av trål- og fiskeatferd, men for øyeblikket er den i ustand. Etter hva de forklarte har de dårlig tilgang på undervanns videokamera, og mesteparten av dokumentasjonen fra undervannstudiene foreligger som fotografier fra stillbildekamera.

Etter at det fra norsk side var redegjort for det arbeidet som var planlagt utført for å redusere uerinblandingen i havrekestrål, ga Lisovsky en orientering om den mye omtalte russiske "sparetrålen". Det kom fram at PINRO selv hadde vært relativt lite involvert i utviklingsarbeidet, som for det meste var utført av redskapsfabrikken ved SEVRYBA. De mente selv at "sparetrålen" som ble brukt i dag ga tilfredsstillende resultater, og var således påbudt brukt ombord i samtlige russiske rekestrålere.

På forespørsel om tegning av "sparetrålen" ble denne skaffet tilveie av Lisovsky (fra SEVRYBA?).

PINRO hadde pr. i dag ikke noe program som omhandlet selektiv rekestrål, og for inneværende år hadde de derfor dårlige muligheter for å gå inn i et forpliktende samarbeid med Norge.

REFERANSER

Anon, 1988a. Results of experimental works carried out by R/V "Gremyachinskij" during joint Soviet-Norwegian program on trawl selectivity in the Barents Sea in June 1988. Mixed Soviet-Norwegian Fishery Commission, 17. session, Oslo 12-16 Dec., 1988.

Anon, 1988b. Working group on trawl selectivity. Mixed Soviet-Norwegian Fishery Commission, 17. session, Oslo 12-16 Dec., 1988.

Anon, 1988c. Joint Soviet-Norwegian investigation for 1989. Mixed Soviet-Norwegian Fishery Commission, 17. session, Oslo 12-16 Dec., 1988.

Anon, 1989. Protocol of the meeting between Soviet and Norwegian scientists (RV "Eldjarn"), Murmansk, 24-25 April, 1989.

Engås, A., B. Isaksen & J.W. Valdemarsen, 1988. Sammenligning av seleksjon i 135 mm trålposer med ICES og USSR spesifisert dekknett. FTFI-oppdragsrapport 18.11.88.

Isaksen, B. 1989. A Comparison of the joint Soviet-Norwegian Selectivity Experiments, June 1988, with Emphasise on the Methods used. Joint Soviet-Norwegian Investigations for 1989. Meeting in Murmansk, April 24 - 25, 1989.

Larsen, R.B., 1989. Norwegian Selective Shrimp Trawl Designs and the Results obtained. Joint Soviet-Norwegian Investigations for 1989. Meeting in Murmansk, April 24 - 25, 1989.

Valdemarsen, J.W. 1988. Møte i Murmansk, mars 1988. Seleksjon i trål. FTFI-notat, 11.04.88.